

Startside > ... > Familieretlige Forhold Og Arv > Forældreansvar, Forældremyndighed Og Samværsret Portugal

Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Indholdet er leveret af

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

Portugal

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Forældreansvar er de beføjelser og forpligtelser, som forældre har over for deres børn. Børn er underlagt forældrenes myndighed og ansvar, indtil de når myndighedsalderen eller bliver myndiggjort (jf. artikel 1877 i den civile lovbog). Myndighedsalderen er 18 år. Mindreårige, der er fyldt 16 år, kan blive myndiggjort ved ægteskab (jf. artikel 132 i den civile lovbog).

Forældrenes ansvar over for deres børn omfatter følgende forpligtelser og opgaver (artikel 1877-1920 i den civile lovbog):

- uddannelse af børnene ved at sikre dem skolegang og videreuddannelse, navnlig for børn med et fysisk eller psykisk handicap
- inden for forældrenes økonomiske muligheder fremme af børnenes fysiske og psykiske udvikling
- forsørgelse af børnene og dækning af udgifter til deres sikkerhed, sundhed og uddannelse
- repræsentation af børnene
- forvaltning af børnenes aktiver med samme omhu, som de forvalter deres egne aktiver med
- varetagelse af forældremyndigheden over børnene og fastsættelse af børnenes opholdssted
- sikring af børnenes tilbagevenden, om nødvendigt ved henvendelse til en offentlig myndighed, hvis de forlader familiens hjem eller fjernes fra det
- beslutning om den religiøse uddannelse af børn under 16 år
- alt efter børnenes modenhed hensyntagen til deres mening om vigtige familieanliggender og anerkendelse af deres autonomi i tilrettelæggelsen af deres eget liv.

Omvendt gælder følgende:

- Børn har pligt til lydighed over for deres forældre.
- Børn må ikke forlade familiens hjem eller det hjem, forældrene har tiltænkt dem, og må heller ikke fjernes fra hjemmet.
- Forældre er ikke forpligtet til at forsørge deres børn eller dække udgifterne til deres sikkerhed, sundhed og uddannelse, i det omfang børnene selv er i stand til at dække sådanne udgifter ved indtægterne fra deres arbejde eller anden indkomst.
- Forældre kan anvende indtægter fra deres barns aktiver til at dække udgifterne til barnets forsørgelse, sikkerhed, sundhed og uddannelse samt — inden for rimelige grænser — til at dække familiens øvrige behov.
- Forældre er ikke forpligtet til at stille garanti som forvaltere af deres barns aktiver, medmindre barnet ejer værdipapirer, og retten skønner det nødvendigt i betragtning af aktivernes størrelse.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

I princippet påhviler forældreansvaret forældrene (artikel 1901 i den civile lovbog).

Forældrene udøver forældreansvaret i fællesskab. Hvis de ikke er enige om spørgsmål af særlig betydning, kan de hver især rette henvendelse til domstolene med henblik på et forlig. Hvis det ikke er muligt at indgå forlig, hører retten barnet, inden den træffer afgørelse, medmindre alvorlige omstændigheder taler imod dette.

Hvis der kun er fastslået slægtskab i forhold til én af forældrene, kan forældreansvaret tildeles den pågældende forælders ægtefælle eller samlever ved en retsafgørelse, hvorefter de udøver det i fællesskab. I givet fald skal anmodningen om fælles udøvelse af forældreansvar indgives af forælderen og dennes ægtefælle eller samlever. Retten skal så vidt muligt høre den mindreårige (artikel 1904a i den civile lovbog).

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ja, på følgende betingelser:

Den ene eller begge forældre er hindret i at udøve forældreansvaret (artikel 1903 i den civile lovbog):

Hvis en af forældrene er ude af stand til at udøve forældreansvaret på grund af fravær, manglende evne eller anden hindring, som er konstateret af retten, skal den anden forælder udøve forældreansvaret. Hvis den anden forælder i henhold til en retsafgørelse er forhindret heri, skal ansvaret udøves af følgende personer i nævnte rækkefølge (artikel 1903 i den civile lovbog):

- en af forældrenes ægtefælle eller samlever
- en person i en af forældrenes familie.

Disse regler finder tilsvarende anvendelse, hvis slægtskabet kun er fastslået i forhold til én af forældrene.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Udøvelsen af forældreansvar i tilfælde af skilsmisse, separation, ugyldighed eller omstødelse af ægteskab reguleres efter følgende principper (artikel 1906 i den civile lovbog):

- Forældreansvar i forbindelse med spørgsmål af særlig betydning for barnets liv udøves i fællesskab af begge forældre i overensstemmelse med betingelserne for ægteskabets indgåelse, undtagen i tilfælde af åbenbar uopsættelighed, hvor en af forældrene må handle alene og skal oplyse den anden forælder herom så hurtigt som muligt.
- Hvis den fælles udøvelse af forældreansvaret i spørgsmål af særlig betydning for barnets liv viser sig at være i modstrid med barnets tarv, fastslår retten ved en begrundet afgørelse, at dette ansvar kan varetages af én af forældrene.
- Forældreansvaret i forbindelse med barnets daglige aktiviteter udøves af den forælder, hos hvem barnet har fast opholdssted, eller den forælder, hos hvem barnet opholder sig midlertidigt. Sidstnævnte må dog ikke under udøvelsen af sit ansvar handle i strid med mere passende opdragelsesmæssige retningslinjer, som den forælder, hos hvem barnet har fast opholdssted, har opstillet.
- Den forælder, der udøver forældreansvaret i forbindelse med daglige aktiviteter, kan udøve dette selv eller uddelegere udøvelsen heraf.
- Retten træffer afgørelse om barnets opholdssted og samværsrettigheder i overensstemmelse med barnets tarv under hensyntagen til alle relevante omstændigheder, dvs. enhver aftale mellem forældrene og den vilje, de hver især giver udtryk for med hensyn til at sikre, at barnet har et normalt forhold til den anden forælder.
- Den forælder, der ikke har hele eller en del af forældreansvaret, har ret til at blive informeret om, hvordan dette ansvar udøves, navnlig vedrørende barnets skolegang og levevilkår.
- Retten vil altid træffe afgørelse i overensstemmelse med barnets tarv, bl.a. med hensyn til at opretholde et tæt forhold til begge forældre, og vil fremme og godkende aftaler og træffe afgørelser, der giver rige

muligheder for kontakt med begge forældre og ansvarsdeling mellem dem.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

For at aftalen om forældreansvar skal være juridisk bindende, skal den godkendes af retten eller folkeregistret på en af de måder, som er angivet i svarene på spørgsmål 6 og 10.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Parterne kan benytte alternative tvistbilæggelsesmetoder, enten inden der anmodes om rettens medvirken eller i forbindelse med en retssag.

Mægling før rettens medvirken

Før et sagsanlæg kan forældrene benytte offentlig eller privat familiemægling for at indgå en aftale om forældreansvaret.

Portugal anvender princippet om frivillig mægling. Parterne i en familiekonflikt vedrørende deres børn kan efter aftale benytte offentlig eller privat familiemægling, inden der anlægges sag. Når sagen er anlagt, kan retten også henvise parterne til mægling, men kan ikke pålægge dem dette, hvis de ikke accepterer det eller gør indsigelse.

Obligatorisk godkendelse af aftalen

For at aftalen kan gøres bindende og kan fuldbyrdes, skal parterne — når der er opnået en aftale som resultat af mæglingen — have den godkendt af rettens justitssekretær eller folkeregistrets registrator, alt efter omstændighederne.

Foranstaltninger i familieretlige anliggender, der henhører under folkeregistrets kompetence, kræver forudgående aftale mellem parterne. I modsat fald falder de under rettens kompetence (artikel 12 i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 – lovdekret om regler for anklagemyndighedens kompetence og civilstandsregistret).

Folkeregistret har kun kompetence til at godkende aftalen om forældreansvar, hvis denne er vedlagt som bilag til en aftale om skilsmisse eller separation efter fælles overenskomst. Inden statsforvaltningens godkendelse skal Ministério Público afgive en udtalelse om aftalen, hvis den vedrører forældremyndigheden over mindreårige børn.

Hvis der finder familiemægling sted, inden der anlægges sag, og mæglingen alene har til formål at bestemme forældreansvaret for mindreårige børn (uden at aftalen er knyttet til en skilsmisse- eller separationsaftale), skal parterne anmode den kompetente ret om at godkende aftalen.

Privat mægling

Hvis parterne benytter privat mægling, skal de betale mæglerens honorar. Størrelsen af honoraret samt regler og tidsplan for mæglingen fastsættes i mæglingsaftalen, som underskrives af parterne og mægleren, når mæglingen påbegyndes. Justitsministeriet fører en liste over mæglere, som parterne kan konsultere, hvis de skal vælge en privat mægler, på

https://dgpj.justica.gov.pt/Portals/31/GRAL_Media%C3%A7%C3%A3o/Lista_mediadores_SMF_22.06.2022.pdf?ver=pOryP-EUHyj3-8mw8cj_Kw%3d%3d

Offentlig mægling

For at benytte offentlig mægling skal parterne kontakte kontoret for udenretslig tvistbilæggelse under generaldirektoratet for retlige anliggender (*Direcção Geral da Política de Justiça*) og få en tid til et indledende

mæglingssmøde. Mødet kan aftales pr. *e-mail* eller via en onlineblanket, som findes på <http://smf.mj.pt/>. På det indledende offentlige mæglingssmøde underskrives mæglingsskiftet mellem parterne og mægleren, Varigheden af mæglingen fastsættes sammen med tidspunktet for møderne, og procedurereglerne forklares. Udgifterne til offentlig familiemægling er på 50,00 EUR for hver af parterne uanset antallet af planlagte møder. Dette gebyr på 50,00 EUR betales af hver af parterne straks fra begyndelsen af den offentlige mægling. Honoraret til offentlige mæglere betales ikke af parterne. Det betales af generaldirektoratet for retlige anliggender ifølge en tarif, der er fastsat ved lov.

De offentlige mæglingssmøder kan afholdes hos generaldirektoratet for retlige anliggender eller i lokaler, der stilles til rådighed i den kommune, hvor parterne har deres opholdssted.

Ved offentlig mægling kan parterne vælge en mægler blandt dem, der er udvalgt til det offentlige system. Listen over offentlige mæglere kan findes på

[Liste over mæglere](#)

Hvis parterne ikke vælger en mægler, udpeger kontoret for udenretslig tvistbilæggelse under generaldirektoratet for retlige anliggender en af mæglerne fra listen over offentlige mæglere i den angivne rækkefølge og under hensyntagen til, at mægleren har kontor i nærheden af parternes opholdssted. Som hovedregel foretages denne udpegelse elektronisk.

Bemærk: Familiemæglingsskiftet er reguleret ved normativt dekret nr. 13/2018 af 22. oktober 2018.

Retshjælp (Lov nr. 34/2004 af 29. juli - Adgang til retlig prøvelse)

Hvis parterne modtager retshjælp, kan den dække udgifterne til mægling.

Mægling og specialiserede tekniske høringer i løbet af en retssag

(lov nr. 141/2015 af 8. september 2015 - Generel ordning for civilretlige sager om værgemål som ændret ved lov nr. 24/2017 af 24. maj 2017)

Hvis parterne indbringer sagen for retten, vil der blive indledt et civilt søgsmål om fastsættelse af udøvelsen af forældreansvaret, hvor dommeren begynder med at fastsætte et møde med forældrene. (artikel 35 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål)

Hvis forældrene ikke kan nå til enighed på mødet, suspenderer dommeren det i en periode på højst to til tre måneder alt efter omstændighederne og henviser forældrene til mægling (hvis de accepterer dette) eller til en specialiseret teknisk høring (som kan pålægges forældrene) (artikel 38 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål).

Ved udgangen af denne periode bliver dommeren underrettet om resultatet af mæglingen eller den specialiserede tekniske høring og fastsætter en dato for fortsættelse af mødet for at indgå og/eller godkende aftalen. (artikel 39 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål)

Hvis forældrene efter denne fase ikke kan nå til enighed, indbringes sagen for retten. Forældrene får besked på at indgive deres skriftlige indlæg og fremlægge beviser, og herefter undersøges sagen, og der afsiges dom.

Der findes oplysninger om mægling på <https://dgpj.justica.gov.pt/Resolucao-de-Litigios/Mediacao>

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Indledningsvis er det vigtigt at fremhæve, at i tilfælde af skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskabet, eller hvis forældrene ikke er gift eller bor sammen, skal afgørelsen om udøvelse af forældreansvar i Portugal altid træffes på basis af tre grundlæggende forhold:

- forældremyndighed over den mindreårige,
- samværsret,

- underholdsbidrag til den mindreårige.

Med andre ord anses forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til et mindreårigt barn for at være en del af forældreansvaret, og den reguleres i princippet sammen med de andre dele af forældreansvaret, skønt der i nogle tilfælde kan anlægges sag med det ene formål at fastsætte eller ændre det underholdsbidrag, der skal betales til et mindreårigt barn.

Retten kan træffe afgørelse om følgende (artikel 6 og 7 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål):

- etablering af værgemål og forvaltning af aktiver
- udpegelse af en person, der kan udføre visse retshandlinger på den mindreåriges vegne, og af en formueforvalter, der repræsenterer det barn, som er omfattet af forældreansvaret, udenretsligt
- regulering af udøvelsen af forældreansvaret og hensyntagen til spørgsmål i tilknytning hertil
- fastsættelse af det underholdsbidrag, der skal betales til mindreårige og til børn over 18 år eller myndiggjorte, der fortsætter deres studier eller erhvervsmæssige uddannelse
- forberedelse og pådømmelse af sager om fuldbyrdelse vedrørende underholdsbidrag
- anordning af retlig overgivelse af et barn
- bemyndigelse af den mindreåriges advokat til at udføre visse retshandlinger, bekræftelse af dem, der er blevet udført uden bemyndigelse, og sikring af aftaler om accept af donationer
- afgørelse om den sikkerhed, forældrene skal stille for deres børn, der stadig er mindreårige
- anordning af et helt eller delvist forbud mod udøvelse af forældreansvar og fastlæggelse af begrænsninger for udøvelsen heraf
- gennemførelse af kontrol af moderskab og faderskab af egen drift
- afgørelse i tilfælde af uenighed mellem forældrene om det mindreårige barns fornavne og efternavne
- fastlæggelse af det civilretlige forældremyndighedsforhold og tilbagekaldelse heraf
- regulering af barnets forhold til søskende og slægtninge i opstigende linje
- i tilfælde af værgemål eller forvaltning af aktiver fastsættelse af vederlag til værge eller kurator, behandling af fritagelse, frigørelse eller afsættelse af værge, kurator eller et medlem af familierådet, indhentning og vurdering af regnskaber, godkendelse af udskiftningen af retspant og fastsættelse af forhøjelse og udskiftning af den stillede sikkerhed samt udnævnelse af ad hoc-værge til at repræsentere den mindreårige udenretsligt
- udpegelse af ad hoc-værge til at repræsentere den mindreårige i alle sager om værgemål
- afgørelse om forhøjelse og udskiftning af den sikkerhed, der stilles for mindreårige børn
- indhentning og vurdering af de regnskaber, som forældrene skal fremlægge.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Som regel nej. Selv om forældremyndigheden over det mindreårige barn kun tildeles den ene forælder, ligger forældreansvaret i forbindelse med spørgsmål af særlig betydning for barnets liv hos begge forældre, medmindre det ifølge afgørelsen udelukkende udøves af den ene af forældrene (artikel 1906 i den civile lovbog).

De øvrige aspekter af spørgsmålet er allerede dækket i detaljer i svaret på spørgsmål 4.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

I praksis betyder fælles forældremyndighed, at:

- forældreansvaret udøves i fællesskab af begge forældre, som afgør spørgsmål vedrørende barnets liv under de samme betingelser, som hvis de var gift
- barnet kan opholde sig hos forældrene på skift.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Procedureregler for iværksættelse af en sag vedrørende forældreansvar

Omsorgs- og beskyttelsesprocedurer

Hvis den mindreårige befinder sig i en situation, der kan bringe den pågældendes sikkerhed, sundhed, oplæring i moralske principper eller uddannelse i fare, og hvis anvendelsen af en af de omsorgs- og beskyttelsesforanstaltninger, der er anført i svaret på spørgsmål 3, begrænser udøvelsen af forældreansvaret, iværksettes der en omsorgs- og beskyttelsesprocedure, som alt efter den pågældende sag henhører under udvalgene til beskyttelse af børn og unge eller domstolenes kompetence.

Værgemålsprocedurer

I de øvrige tilfælde, der er nævnt i svaret på spørgsmål 7 om regulering af udøvelsen af forældreansvar, indledes der en værgemålsprocedure, som henhører under domstolenes kompetence.

Procedurer, der henhører under folkeregistrets kompetence

I tilfælde, hvor der foreligger en aftale om regulering af udøvelsen af forældreansvaret, uanset om denne er knyttet til en separations- eller skilsmisseaftale eller ej, indledes der en procedure ved folkeregistret. Det påhviler registratoren at godkende aftalen om forældreansvar efter at have hørt anklagemyndigheden.

Bemærk: Hvis skilsmissegagen indledes uden den anden ægtefælles samtykke, er retten kompetent, og proceduren tager form af en særlig skilsmissegag uden den anden ægtefælles samtykke. Hvis parterne når til enighed i løbet af sagen, ændrer retten sagen til en sag om skilsmisse efter fælles overenskomst og godkender aftalerne, bl.a. vedrørende forældreansvar, hvis der er mindreårige børn.

Formaliteter og dokumenter, der skal vedlægges (disse varierer alt efter procedurereglerne og den kompetente myndighed)

Indledning af en omsorgs- og beskyttelsessag ved udvalget til beskyttelse af børn og unge (artikel 97 i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge)

- Proceduren begynder med modtagelse af den skriftlige meddelelse eller med registrering af mundtlige rapporter eller forhold, som udvalget er blevet underrettet om.
- Højrisikosituationer kan rapporteres af enhver person, af organer med kompetence i sager om børn og unge, af den mindreårige selv, af forældrene, af advokaten eller af en person, der har den faktiske forældremyndighed over barnet.
- Beskyttelsesudvalgsproceduren omfatter indsamling af oplysninger, analyser og undersøgelser, der er nødvendige og hensigtsmæssige for at fastslå situationen, begrunde afgørelsen og anvende og gennemføre den pågældende foranstaltning.
- Der er tale om en forenklet procedure, idet de handlinger og foranstaltninger, som beskyttelsesudvalget foretager eller stiller krav om, og som danner grundlag for gennemførelsen af de handlinger, der er nævnt i det foregående afsnit, registreres i kronologisk rækkefølge.
- For hver procedure sammenfattes beslutningen og begrundelsen herfor i en protokol.

Indledning af en omsorgs- og beskyttelsessag ved domstolene (artikel 100 ff. i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge)

- Proceduren begynder med modtagelsen af en første begæring, der indgives af anklagemyndigheden, forældrene, advokaten, de personer, der har faktisk forældremyndighed, eller barnet, hvis det er fyldt 12 år.
- Proceduren består af følgende faser: undersøgelse, retsforhandling, afgørelse og gennemførelse af foranstaltningen.
- Det er ikke obligatorisk for nogen af parterne at udpege en advokat i første instans, undtagen i følgende

tilfælde, hvor retten altid udpeger en rådgiver, som bistår den mindreårige: Når den mindreåriges interesser er i strid med forældrenes, advokatens eller den persons interesser, der reelt har forældremyndigheden over den mindreårige, når den mindreårige anmoder om det, og under retsforhandlingen, hvor den mindreårige altid skal være repræsenteret ved en advokat eller en udpeget rådgiver.

Civilretlig sag om værgemål (artikel 12 til 33 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål)

- Proceduren indledes på initiativ af anklagemyndigheden, den mindreårige på over 12 år, slægtninge i opstigende linje, søskende eller den mindreåriges advokat.
- Det påhviler anklagemyndigheden at repræsentere det mindreårige barn i retten, træffe foranstaltninger på barnets vegne, anmode om regulering af forældreansvaret og varetage barnets tarv.
- Det er en procedure under den frivillige retspleje, som indledes derved, at der indgives en begæring til retten, og hvor der foreligger en indsigelse.
- Medmindre andet er fastsat ved lov, skal parterne anføre listen over vidner og alle beviser i begæringen og indsigelsen.
- Retten rådgives af tværfaglige tekniske teams.
- Barnet har ret til at blive hørt. Med henblik herpå vurderer retten i en kendelse barnets evne til at forstå de stillede spørgsmål, og den kan støtte sig på teknisk rådgivning.
- I retsmødet hører retten barnet, parterne, familiemedlemmer og andre personer, som den finder det relevant at høre.
- Foreløbige og retsbevarende afgørelser kan træffes på et hvilket som helst tidspunkt i sagen.
- Retten kan på et hvilket som helst tidspunkt i sagen træffe bestemmelse om offentlig eller privat mægling, hvis parterne accepterer at benytte mægling.
- Specifikt i sager om fastsættelse af forældreansvar afholdes der et møde mellem forældrene, og hvis forældrene ikke når til enighed på mødet, henviser retten dem til mægling (hvis de accepterer det) eller til en specialiseret teknisk høring. Kun hvis det ikke er muligt at nå frem til en aftale ad en af disse veje, følger fremstillingen af de faktiske omstændigheder, undersøgelsen, retsmødet og dommen.
- Parterne har ret til at få indsigt i de oplysninger, der er fremkommet under den tekniske rådgivning, samt andre beviser og udtalelser i sagen. De kan anmode om præciseringer, tilføje andre beviser eller anmode om, at der indhentes bestemte oplysninger. Retten kan afvise sådanne anmodninger ved en kendelse, som ikke kan kæres, hvis den anser dem for at være irrelevante eller umulige at efterkomme, eller hvis den mener, at de alene har til formål at forhale sagen.
- Når der afholdes retsmøde, tages der altid referat.
- Rettens afgørelse skal begrundes.
- Det er kun obligatorisk at udpege en advokat i forbindelse med en appelsag. I første instans er det dog obligatorisk at beskikke en advokat for barnet i følgende tilfælde: Når den mindreåriges interesser er i strid med forældrenes, advokatens eller den persons interesser, der har faktisk forældremyndighed over den mindreårige, og når et barn, der er tilpas modent, anmoder retten om det.
- Medmindre andet er udtrykkeligt fastsat, kan endelige eller foreløbige afgørelser vedrørende anvendelse, ændring eller ophør af værgemålsforanstaltninger appelleres.
- Anklagemyndigheden og parterne, forældrene, advokaten og den, der har faktisk forældremyndighed over barnet, kan appellere afgørelsen.
- Appelsager behandles og pådømmes som i civile sager med en frist for fremsættelse af krav og replik på 15 dage.
- Appeller har en rent overførende virkning, medmindre retten bestemmer andet.

Procedurer, der henhører under folkeregistrets kompetence (artikel 1775-1778a i den civile lovbog; artikel 12-14 i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 - lovdekret om regler for anklagemyndighedens kompetence og civilstandsregistret).

I de tilfælde, hvor aftalen om forældreansvar er knyttet til en separations- eller skilsmisseaftale, skal følgende dokumenter fremlægges:

- Proceduren for separation eller skilsmisse efter fælles overenskomst indledes med en begæring underskrevet af ægtefællerne eller deres repræsentanter på folkeregistret.
- Begæringen skal ledsages af en liste over fælles ejendom, af aftalen om skilsmisse, underholdspligt mellem ægtefællerne og anvendelsen af familiens bolig samt af aftalen om udøvelse af forældreansvar, når der er mindreårige børn, og der ikke foreligger nogen tidligere afsagt retskendelse.

- Når begæringen er indgivet, konsulteres folkeregistrets database straks automatisk, og de nødvendige dokumenter registreres i databasen med henblik på at underbygge de pågældende parter vielsesattest og indgåelsen af en eventuel førægteskabelig aftale for registratoren, bortset fra tilfælde, hvor formueforholdet er angivet i vielsesattesten.
- Når begæringen er modtaget, underretter registratoren ægtefællerne om, at der findes familiemæglingstjenester.
- Når der er opnået enighed om udøvelsen af forældreansvaret for mindreårige børn, henvises sagen til anklagemyndigheden ved den ret i første instans (*judicial de primeira instância*), som har kompetence til at behandle sagen inden for den retskreds, hvor folkeregistret er beliggende, således at den kan udtale sig om aftalen inden for 30 dage.
- Er anklagemyndigheden af den opfattelse, at aftalen ikke i behørig grad beskytter de mindreåriges interesser, kan parterne ændre aftalen i overensstemmelse hermed eller fremlægge en ny aftale, som anklagemyndigheden derefter vil udtale sig om.
- Hvis anklagemyndigheden mener, at aftalen i behørig grad beskytter de mindreåriges interesser, eller hvis ægtefællerne har ændret aftalen efter anklagemyndighedens anvisninger, kontrollerer registratoren, at de lovbestemte betingelser er opfyldt, og kan med henblik herpå beslutte, at der skal træffes visse foranstaltninger, og at de nødvendige beviser skal fremlægges. Herefter konstaterer han, om begæringen er begrundet.
- I tilfælde, hvor parterne ikke accepterer anklagemyndighedens ændringer og fortsat ønsker skilsmisse, henvises sagen til retten i den retskreds, som folkeregistret hører til.

I tilfælde, hvor forældrene, uanset om de er gift eller ej, ønsker at regulere udøvelsen af forældreansvaret for deres fælles mindreårige børn eller at ændre en allerede godkendt aftale, skal de ansøge om dette på folkeregistret. Med henblik herpå skal de medtage følgende dokumenter:

- begæringen om regulering af udøvelsen af forældreansvar
- aftalen om udøvelse af forældreansvar og om underholdspligt over for mindreårige børn underskrevet af begge forældre eller af deres repræsentanter.
- Registratoren gennemgår aftalen og opfordrer forældrene til at ændre den, hvis ikke den beskytter de mindreåriges interesser.
- Aftalen bliver derefter henvist til anklagemyndigheden ved den kompetente ret i første instans i den retskreds, hvor den mindreårige bor, som udtaler sig herom inden for 30 dage.
- Hvis anklagemyndigheden ikke gør indsigelse, henvises sagen til folkeregistret, og registratoren godkender aftalen.
- Afgørelser om godkendelse har samme virkning som retsafgørelser.

Der findes oplysninger om folkeregistrets kompetence

på http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=581&tabela=leis

Enheder, som de interesserede parter skal henvende sig til (afhængigt af sagen – domstolene, udvalgene til beskyttelse af børn og unge og folkeregistret)

Domstolenes jurisdiktion og kompetence

Den kompetente instans i spørgsmål om regulering af forældreansvar er domstolen i familieretlige sager ved kredsdomstolen (artikel 123, stk. 1, litra d), i retsplejeloven). På områder, der ikke henhører under domstolen i familieretlige sager, er den kompetente instans *juizo local civil* under kredsdomstolen eller den *juizo*, der har generel kompetence.

Følgende regler om stedlig kompetence finder anvendelse (artikel 9 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål):

- Den kompetente ret er retten på barnets opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen indledes.
- Hvis barnets opholdssted er ukendt, er den kompetente ret retten på det sted, hvor indehaverne af forældreansvaret har opholdssted.
- Hvis indehaverne af forældreansvaret opholder sig forskellige steder, er den kompetente ret retten på det sted, hvor den person, der udøver forældreansvaret, opholder sig.
- I tilfælde af fælles udøvelse af forældreansvaret er den kompetente ret retten på det sted, hvor den person, som barnet bor sammen med, opholder sig, eller den ret, ved hvilken sagen først blev anlagt.

- Hvis en af foranstaltningerne vedrører to børn, som har samme forældre, men som bor i forskellige retskredse, er den kompetente ret den, ved hvilken sagen først blev anlagt.
- Hvis en af foranstaltningerne vedrører mere end to børn, som har samme forældre, men som bor i forskellige retskredse, er den kompetente ret retten på det sted, hvor de fleste af disse børn har opholdssted.
- Hvis barnet – når sagen anlægges – bor i udlandet, og den portugisiske ret har kompetence internationalt, ligger kompetencen til at behandle og afgøre sagen hos retten på det sted, hvor sagsøger eller sagsøgte har opholdssted.
- Når sagsøgeren og sagsøgte bor i udlandet, og den portugisiske ret har kompetence internationalt, behandles sagen ved domstolen i familieretlige sager i Lissabon ved kredsdomstolen i Lissabon.
- Uden at det berører bestemmelserne om indbyrdes sammenhængende krav og bestemmelserne i en særlov, er eventuelle ændringer i forhold, der opstår efter indledningen af sagen, irrelevante.

Jurisdiktion og kompetence hos udvalgene til beskyttelse af børn og unge (artikel 79 i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge)

Udvalgene til beskyttelse af børn og unge er kompetente i sager vedrørende omsorg og beskyttelse af udsatte børn og unge, når der foreligger en aftale mellem forældrene, og den mindreårige ikke gør indsigelse mod det.

Følgende kompetenceregler finder anvendelse:

- Beskyttelsesudvalget eller retten på barnets eller den unges opholdssted på det tidspunkt, hvor anmeldelsen om situationen modtages eller retssagen indledes, er kompetent med hensyn til gennemførelsen af omsorgs- og beskyttelsesforanstaltninger.
- Hvis barnets eller den unges opholdssted er ukendt og ikke kan fastslås, er beskyttelsesudvalget på det sted, hvor barnet befinder sig, kompetent.
- Beskyttelsesudvalget på det sted, hvor den mindreårige befinder sig, træffer uopsættelige og nødvendige foranstaltninger til umiddelbar beskyttelse af barnet.
- Hvis barnet eller den unge – efter anvendelse af en ikke-retsbevarende foranstaltning – skifter opholdssted i mere end tre måneder, henvises sagen til beskyttelsesudvalget på det nye opholdssted.
- Gennemførelsen af en omsorgs- og beskyttelsesforanstaltning i form af familiepleje medfører ikke en ændring af barnets eller den unges opholdssted.
- Beskyttelsesudvalget med stedlig kompetence i barnets eller den unges plejekommune eller -distrikt samarbejder i videst muligt omfang med det udvalg, som søgte om omsorgs- og beskyttelsesforanstaltningen, for at sikre en effektiv opfølgning af den anvendte foranstaltning.

Civilstandsregistrets jurisdiktion og kompetencer (artikel 6 og artikel 12-14 i lovdekret nr. 272/2001 af 13. oktober 2001 – lovdekret om regler for anklagemyndighedens kompetence og civilstandsregistret).

Afhængigt af den pågældende sag er folkeregistret kompetent til at godkende aftaler om forældreansvar, hvad enten de indgives for sig selv eller er knyttet til begæringer om skilsmisse eller separation efter fælles overenskomst.

Afhængigt af den pågældende sag er folkeregistret kompetent til at behandle og træffe afgørelse i sager om skilsmisse eller separation efter fælles overenskomst, herunder til at godkende aftaler om forældreansvar, der er knyttet hertil.

Bestemmelserne om stedlig kompetence finder ikke anvendelse på folkeregistret. Med andre ord kan parterne henvende sig til et hvilket som helst folkeregisterkontor.

Kompetence i forbundne sager (artikel 81 i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge)

- Hvis der i forbindelse med det samme barn iværksættes separate sager om værgemål og om omsorg og beskyttelse, herunder sager ved beskyttelsesudvalget for børn og unge eller sager om værgemål i forbindelse med uddannelse, skal disse behandles som forenede sager, uanset deres status, og den kompetente ret er den ret, ved hvilken sagen først blev anlagt.
- Bestemmelserne i punktet ovenfor gælder ikke for civile værgemålsforanstaltninger vedrørende automatisk kontrol af moderskab eller faderskab, foranstaltninger, der henhører under folkeregistrets kompetence, eller foranstaltninger, der vedrører mere end ét barn.
- Hvis der anlægges sager om skilsmisse eller separation, forenes sager om regulering af udøvelsen af

forældreansvar, om underholdspligt og om forbud mod udøvelse af forældreansvaret med denne sag.

Når en risikosituation vedrører mere end ét barn, kan der indledes én enkelt sag, og hvis der er indledt flere sager, kan disse forenes med enhver sag, der blev indledt først, hvis familieforholdene eller risikosituationen begrundet dette (artikel 80 i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge).

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Proceduren er allerede forklaret i svaret på spørgsmål 10.

Omsorgs- og beskyttelsesprocedurer og civilretlige sager om værgemål kan behandles som hastesager, når en forsinkelse kan skade barnets tarv. I dette tilfælde fortsætter behandlingen under domstolens ferie.

Under alle omstændigheder kan der iværksættes midlertidige foranstaltninger i nødsituationer.

Der er navnlig fastsat følgende hasteprocedurer (artikel 92 i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge):

- Når retten underrettes om situationer, der udgør en fare for den mindreåriges liv eller fysiske eller psykiske integritet, træffer den på begæring af anklagemyndigheden en foreløbig afgørelse inden for 48 timer til stadfæstelse af de foranstaltninger, som er truffet til umiddelbar beskyttelse af barnet, under anvendelse af en hvilken som helst omsorgs- og beskyttelsesforanstaltning efter eller ved anordning af det, den finder mest passende for den mindreårige.
- Med henblik herpå foretager retten summariske og absolut nødvendige undersøgelser og foranstalter de nødvendige skridt til at sikre, at dens afgørelser fuldbyrdes. Retten kan gøre brug af politimyndighederne og give personer, der er ansvarlige for fuldbyrdelsen af dens afgørelser, tilladelse til at gå ind i et hvilket som helst hus i dagtimerne.

Derudover findes følgende udenretslige hasteprocedurer (artikel 91 i lov om beskyttelse af udsatte børn og unge):

- Når der er fare for den mindreåriges liv eller fysiske eller psykiske integritet, og der ikke foreligger samtykke fra indehaverne af forældreansvaret eller fra den person, som har faktisk forældremyndighed, træffer en myndighed med kompetence på børne- og ungeområdet eller et udvalg til beskyttelse af børn og unge passende foranstaltninger til umiddelbar beskyttelse af den mindreårige og anmoder retten eller politiet om at gribe ind.
- Den myndighed, som griber ind, underretter anklagemyndigheden med det samme, eller, hvis dette ikke er muligt, så snart det bliver muligt.
- Indtil retten kan gribe ind, fjerner politiet barnet eller den unge fra den fare, den/det befinder sig i, og sørger for, at den/det får omgående beskyttelse på et børnehjem, hos en organisation med kompetence på børne- og ungeområdet eller et andet passende sted.
- Efter at anklagemyndigheden er blevet underrettet af en af disse myndigheder, henvender den sig straks den kompetente ret med henblik på en hurtig afgørelse.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja, det er muligt at få retshjælp til sager ved domstolene og folkeregistret.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, på de betingelser, der allerede er anført i svaret på spørgsmål 10.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Overtrædelse af en afgørelse om forældreansvar (artikel 41 i den generelle ordning for civilretlige sager om

værgemål)

Hvis den ene af forældrene eller en tredjepart, til hvem barnet er blevet overdraget, ikke overholder det, der er aftalt eller besluttet med hensyn til barnets situation, kan retten af egen drift, på begæring af anklagemyndigheden eller den anden forælder:

- foranstalte de nødvendige skridt til at sikre fuldbyrdelsen
- pålægge den misligholdende part en bøde på op til 20 regningsenheder (i 2021 var værdien af en regningsenhed 102 EUR)
- og efter at have kontrolleret de gældende betingelser pålægge den misligholdende part at betale erstatning til barnet, den anmodende forælder eller begge.

Er aftalen blevet godkendt af retten, eller har retten truffet sin afgørelse, behandles begæringen som en udvidelse af den sag, under hvilken aftalen blev indgået, eller afgørelsen blev truffet, og den indbringes for den relevante ret, hvis det ifølge reglerne om kompetence og jurisdiktion er en anden ret, der har kompetence til at behandle overtrædelsen.

Når begæringen er indgivet eller tilføjet en verserende sag, indkalder retten forældrene til et møde eller pålægger i ekstraordinære tilfælde den indklagede at fremsætte de bemærkninger, som vedkommende finder hensigtsmæssige, inden for fem dage.

På mødet kan forældrene indgå aftale om at ændre det, der er fastsat for udøvelsen af forældreansvaret, under hensyntagen til barnets tarv.

I tilfælde af manglende overholdelse af samværsordningen, hvis indklagede ikke deltager i mødet, ikke fremsætter bemærkninger, eller hvis disse af åbenlyse grunde ikke kan antages, kan retten afsige kendelse om, at barnet skal tilbagegives, således at samværsordningen er overholdt, og præcisere betingelserne for samværet og stedet for samværet samt fastslå, at rettens tekniske rådgivere skal være til stede.

Indklagede får besked om, at barnet skal tilbagegives på de fastsatte vilkår, og at manglende tilbagegivelse vil medføre bødestraf.

Hvis der ikke afholdes et møde, eller hvis forældrene ikke når til enighed på mødet, henviser retten parterne til mægling (hvis forældrene accepterer at benytte mægling) eller til en specialiseret teknisk høring, hvorefter den træffer afgørelse.

Hvis indklagede har fået en bødestraf, og bøden ikke er betalt inden for ti dage, vil fuldbyrdelsen blive tilknyttet den pågældende sag.

Denne overtrædelse er omfattet af den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål, som er godkendt ved lov nr. 141/2015 af 8. september 2015 og findes på http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?artigo_id=2428A0048&nid=2428&tabela=leis&pagina=1&ficha=1&so_miolo=&nversao=#artigo

Fuldbyrdelse af underholdspligten

Der findes tre former for fuldbyrdelse af underholdspligten: fuldbyrdelse i tilfælde af overtrædelse af en afgørelse om forældreansvar, jf. ovenfor, fuldbyrdelse ved tiltag forud for fuldbyrdelsen for at sikre underholdspligtens overholdelse, jf. nedenfor, særlig fuldbyrdelse af underholdspligten, jf. nedenfor.

Fuldbyrdelse ved tiltag forud for fuldbyrdelsen for at sikre underholdspligtens overholdelse (artikel 48 i den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål)

Når en person, der er retligt forpligtet til at betale underholdsbidrag, ikke betaler de skyldige beløb senest ti dage efter forfaldsdatoen, skal følgende bemærkes:

- Hvis personen arbejder i den offentlige sektor, modregnes de skyldige beløb i personens løn efter anmodning fra retten til den pågældendes offentlige arbejdsgiver.
- Hvis personen er lønmodtager, modregnes beløbene i personens indkomst eller løn, idet personens arbejdsgiver vil blive anmodet om at foretage denne modregning og påtager sig rollen som depositar.

- Hvis personen modtager livrenter, pensioner, subventioner, provisioner, procenter, honorarer, erkendtligheder, ydelser eller lignende indtægter, foretages modregningen i disse beløb på det tidspunkt, hvor de skal udbetales eller krediteres, ud fra de nødvendige anmodninger eller underretninger, og de underrettede personer påtager sig rollen som depositar.

De modregnede beløb dækker også underholdsbidrag, som tidligere er påløbet, og udbetales direkte til de bidragsberettigede.

Særlig fuldbyrdelse af underholdspligten

Såfremt underholdsbidrag skyldes til mindreårige, kan den bidragsberettigede også vælge at anlægge en sag om særlig fuldbyrdelse af underholdspligten som fastsat i artikel 933 i den civile retsplejelov (Código de Processo Civil). Således kan den bidragsberettigede i en enkelt sag inddrive hele det skyldige beløb eller fremtidige beløb. I en fuldbyrdelsessag kan den bidragsberettigede gøre brug af mere omfattende fuldbyrdelsesmetoder, f.eks. beslaglæggelse og overførsel af afkast.

Ved særlig fuldbyrdelse af underholdspligten kan den anmodende part kræve: tilkendelse af en del af de beløb, den løn eller de pensioner, som den anden part modtager, eller overførsel af afkast tilhørende den bidragspligtige. Tilkendelsen eller overførslen finder sted uafhængigt af beslaglæggelsen og er beregnet til at dække betalingen af skyldige beløb og beløb, der vil forfalde i fremtiden.

Når den anmodende part anmoder om tilkendelse af beløb, løn eller pensioner, får det organ, der skal udbetale disse eller behandle de respektive betalinger, besked om, at det skal betale det tilkendte beløb direkte til den anmodende part. Det tilkendte beløb skal hver måned indsættes på den anmodende parts bankkonto, idet kontonummeret skal angives i den oprindelige begæring.

Kræves der overførsel af afkast, skal det angives, hvilke aktiver overførslen vedrører. Den fuldbyrdende myndighed vil herefter foretage overførslen af afkast af de aktiver, der anses for tilstrækkelige til at betale de forfaldne og fremtidige ydelser.

Den bidragsberettigede kan stadig kræve beslaglæggelse af den bidragspligtiges aktiver. Beslaglæggelsen kan omfatte løsøre, fast ejendom, bankindeståender, kreditrettigheder, kommercielle virksomheder eller aktier.

Hvis beslaglagte aktiver sælges for at betale skyldige underholdsbidrag, bør der ikke foranstalles tilbagebetaling af restbeløbet fra fuldbyrdelsen til den bidragspligtige, før der er sikkerhed for betaling af de fremtidige bidrag op til det beløb, som retten finder passende, medmindre der stilles sikkerhed eller en anden passende garanti.

Den bidragspligtige bør først indkaldes, efter at beslaglæggelsen/tilkendelsen/overførslen af afkast har fundet sted. Den bidragspligtiges indsigelse mod fuldbyrdelsen eller beslaglæggelsen har ikke opsættende virkning for fuldbyrdelsen.

I tilfælde af en anmodning om at ændre eller indstille betalingen af underholdsbidrag i forbindelse med den særlige fuldbyrdelse af underholdspligten skal anmodningen om ændring eller indstilling knyttes til fuldbyrdelsen.

Den ajourførte udgave af den civile retsplejelov findes på http://www.pgdlisboa.pt/leis/lei_mostra_articulado.php?nid=1959&tabela=leis

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Anerkendelse

En afgørelse om forældreansvar udstedt i en anden medlemsstat, der er bundet af forordning (EU) 2019/1111 af 25. juni 2019 (i det følgende benævnt "Bruxelles IIb-forordningen"), anerkendes automatisk. Med andre ord er der ikke behov for en særlig procedure for at få afgørelsen anerkendt.

Hvis en afgørelse om forældreansvar udstedt i en anden medlemsstat skal fuldbyrdes i Portugal inden for

rammerne af Bruxelles IIb-forordningen, skal den pågældende part henvende sig til retten for at få erklæret afgørelsen eksigibel.

Der er dog to tilfælde, jf. Bruxelles IIb-forordningens artikel 42, hvor en anmodning om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, ikke er nødvendig, og den attest, der er udstedt af retten i domsstaten i henhold til Bruxelles IIb-forordningen, er tilstrækkelig til at fuldbyrde en dom i Portugal, som er afsagt i en anden medlemsstat. Dette er tilfældet med følgende afgørelser: afgørelser om samværsret og afgørelser, der påbyder tilbagegivelse af barnet, truffet af den kompetente ret efter en afgørelse om, at barnet ikke skal tilbagegives i henhold til artikel 13 i Haagerkonventionen fra 1980 om de civile retlige virkninger af internationale barnebortførelser.

Stedlig kompetence for anmodninger om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel

Stedlig kompetence for anmodninger om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, er fastsat i Bruxelles IIb-forordningen som følger: Anmodningen skal indgives til retten på det sted, hvor den bidragspligtige har bopæl, eller det sted, hvor det bidragsberettigede barn bor, og ellers på stedet for fuldbyrdelsen.

Krav og dokumenter, der skal vedlægges anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel

De krav og dokumenter, der skal vedlægges anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, er fastsat i Bruxelles IIb-forordningen. Kort fortalt skal den anmodende part vedlægge følgende dokumenter til anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel: en bekræftet genpart af retsafgørelsen, attesten vedrørende den afgørelse, der er truffet under anvendelse af bilag III til Bruxelles IIb-forordningen, i tilfælde af at afgørelsen blev afsagt, uden at den bidragspligtige var til stede eller anfægtede den, bevis for, at den pågældende var blevet indkaldt, eller at vedkommende utvetydigt havde accepteret afgørelsen.

Procedure for anmodninger om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, som omhandlet i Bruxelles IIb-forordningen

Den gældende procedure er underlagt bestemmelserne i Bruxelles IIb-forordningen, og alle aspekter, der ikke er omhandlet i denne forordning, er omfattet af de nationale bestemmelser i den portugisiske civile retsplejelov.

Det fremgår således af Bruxelles IIb-forordningen, at der forud for eksigibilitetsafgørelsen har været en kontradiktorisk procedure, og at anmodningen kun kan afvises af en af de grunde, der er fastsat i forordningen. Appel af eksigibilitetsafgørelsen kan indbringes af begge parter inden for de frister, der er fastsat i forordningen. Den portugisiske ret kan fastslå, at den udenlandske afgørelse kun er delvist eksigibel, men kan ikke foretage materiel prøvelse af afgørelsen.

Gældende portugisiske retsplejeregler

Anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, skal indgives til domstolen i familieretlige sager ved kredsdomstolen. Hvis der ikke er en domstol i familieretlige sager, skal anmodningen indgives til *juízo local civil* ved kredsdomstolen eller den *juízo*, der har generel kompetence.

Der er tale om et almindeligt anerkendelsessøgsmål som omhandlet i den portugisiske civile retsplejelov med de særpreg, der er angivet i Bruxelles IIb-forordningen.

Da en appel altid kan antages til realitetsbehandling uanset værdi, er beskikkelse af en advokat obligatorisk.

Anklagemyndigheden kan træffe foranstaltninger for at forsvare den mindreåriges interesser.

Den anmodende part skal i den indledende begæring (artikel 552 i den civile retsplejelov):

- udpege den ret og den *juízo*, hvor sagen er anlagt, og identificere parterne med angivelse af deres navn, adresse eller hjemsted og, hvor det er muligt, deres civile identifikationsnummer og skatteregistreringsnummer samt deres erhverv og arbejdssted
- anføre deres retlige repræsentants forretningsadresse
- angive procesformen
- gøre rede for de vigtigste faktiske omstændigheder, der har givet anledning til søgsmålet, og de retsspørgsmål, som ligger til grund for søgsmålet

- formulere anmodningen
- angive kravets værdi
- udpege den faged, der skal indkalde parterne, eller den advokat, som har ansvaret for indkaldelsen
- anmode om bevisoptagelse, i dette tilfælde ved at vedlægge de oplysninger, der er omhandlet i Bruxelles IIb-forordningen, og som skal ledsage anmodningen
- vedhæfte et dokument, der beviser, at den skyldige retsafgift er betalt, at der er bevilget retshjælp, som fritager den anmodende part for denne betaling, herunder i tilfælde, hvor den anmodende part er blevet fritaget i den udstedende medlemsstat.

Den oprindelige anmodning og dokumenterne fremsendes elektronisk af advokaterne via domstolens IT-system til følgende adresse: <https://citius.tribunaisnet.mj.pt/>.

Den samme procedure finder anvendelse, når sagen indbringes af anklagemyndigheden for at forsvare den mindreåriges interesser. Anklagemyndigheden er fritaget for omkostninger, når den handler for at forsvare den mindreåriges interesser.

For at få adgang til IT-systemet skal advokater, advokatfuldmægtige og rådgivende advokater registreres hos den enhed, der er ansvarlig for at forvalte adgangen til IT-systemet.

Når en sag ikke indebærer, at der skal udpeges en advokat, og parten ikke bistås af en rådgiver, eller når parten bistås af en rådgiver, men der er en gyldig grund til, at denne ikke fremsender sagsakterne elektronisk, kan den oprindelige anmodning og dokumenterne indgives til retten på en af følgende måder:

- aflevering til retspersonalet, idet afleveringsdatoen gælder som datoen for sagsakten
- fremsendelse pr. anbefalet brev, idet poststemplets dato gælder som datoen for sagsakten
- fremsendelse pr. fax, idet afsendelsesdatoen gælder som datoen for sagsakten.

Når den oprindelige anmodning og de ledsagende dokumenter er modtaget i retten, bliver de officielt registreret og distribueret. Retten kontrollerer, at alle de nødvendige oplysninger foreligger, og at der ikke foreligger grunde til afslag som omhandlet i Bruxelles IIb-forordningen, og erklærer, at retsafgørelsen er eksigibel. Eksigibilitetsafgørelsen meddeles herefter parterne.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Bruxelles IIb-forordningens artikel 30 indeholder en mulighed for, at en interesseret part i én medlemsstat kan anmode om, at en afgørelse om forældreansvar udstedt i en anden medlemsstat ikke anerkendes.

I så fald er den ret, den pågældende part skal rette anmodningen til i Portugal, og de gældende retsfor skrifter dem, der er nævnt i svaret på spørgsmål 15, dog med følgende præcisering: Der er tale om et almindeligt anerkendelsessøgsmål om afvikling af gæld. Dette har konsekvenser med hensyn til reglerne om bevisbyrde, da det efter portugisisk ret i sager om afvikling af gæld påhviler den sagsøgte at bevise de forhold, der indebærer den påberåbte rettighed (artikel 343, stk. 1, i den civile lovbog).

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Forholdet mellem forældre og børn er reguleret (artikel 57 i den civile lovbog):

- ved den nationale lovgivning, der er fælles for forældrene

eller, hvis dette ikke er muligt,

- ved lovgivningen på forældrenes fælles sædvanlige opholdssted

eller, hvis forældrene har deres sædvanlige opholdssted i forskellige stater,

- ved barnets personlov.

Personloven er den lovgivning, der gælder for den fysiske persons nationalitet (den civile lovbogs artikel 31).

I tilfælde af statsløse er den statsløses personlov loven i det land, hvor vedkommende har opholdssted. Hvis den statsløse er mindreårig eller har fået frataget rettigheder, er vedkommendes personlov dog loven i det land, hvor vedkommende har retlig bopæl (artikel 32, stk. 1 og 2, i den civile lovbog).

Hvor kan jeg finde oplysninger om gældende lov?

- [Den civile lovbog](#)
- [Den civile retsplejelov](#)
- [Almindelige principper vedrørende mægling](#)
- [Forældremæglingsordningen \(normativt dekret nr. 13/2018 af 22. oktober 2018\)](#)
- [Den generelle ordning for civilretlige sager om værgemål](#)
- [Lov om beskyttelse af udsatte børn og unge](#)
- [Retsplejeloven](#)
- [Adgang til retlig prøvelse](#)
- [Procedurer, der henhører under anklagemyndighedens og civilretsregistrets kompetence](#)
- [Rådets forordning \(EU\) 2019/1111 af 25. juni 2019 om kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om internationale barnebortførelser \(omarbejdning\)](#)

Bemærk:

Hverken EJN-kontaktpunktet, domstolene eller andre enheder eller myndigheder er bundet af oplysningerne i dette faktablad. De fritager desuden ikke læseren fra at konsultere den til enhver tid gældende lovgivning. De ajourføres regelmæssigt med forbehold af udviklingen i fortolkningen af retspraksis.

Denne webside er en del af [Dit Europa](#).

Vi vil gerne have din [feedback](#) om, hvor nyttige informationerne er for dig.

Sidste opdatering: 05/04/2023

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.